

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดสมุทรปราการ*

GUIDELINES FOR DEVELOPING ENTREPRENEURIAL LEADERSHIP OF
SCHOOL ADMINISTRATORS BASED ON TEACHERS' PERSPECTIVES IN
PRIVATE SCHOOLS UNDER THE SAMUT PRAKAN PROVINCIAL
EDUCATION OFFICE

วันวิสา เสนปาน¹, สุมิตรา ยาประดิษฐ์² และ ไพเราะ ราชสมบัติ³

Wanwisa Senpan¹, Sumitra Yaprudit² and Pairoj Ratchasomboon³

¹⁻³สถาบันสารสนเทศเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

¹⁻³Suvarnabhumi Institute of Technology, Thailand

Corresponding Author's Email: Yuji657@gmail.com

วันที่รับบทความ : 11 เมษายน 2569; วันที่แก้ไขบทความ 29 เมษายน 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 1 พฤษภาคม 2569

Received 11 April 2026; Revised 29 April 2026; Accepted 1 May 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชน และ (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน สังกัด

Citation:

* สุวันวิสา เสนปาน, สุมิตรา ยาประดิษฐ์ และ ไพเราะ ราชสมบัติ. (2569). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 40-51.

Wanwisa Senpan, Sumitra Yaprudit and Pairoj Ratchasomboon. (2026). Guidelines For Developing Entrepreneurial Leadership Of School Administrators Based On Teachers' Perspectives In Private Schools Under The Samut Prakan Provincial Education Office.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(3), 40-51.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 353 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.986 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.67) และทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเชิงรุก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างนวัตกรรม และด้านความมั่นใจในตนเอง ขณะที่ด้านการคิดสร้างสรรค์และด้านการเผชิญความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า และ (2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วม และการเสริมสร้างทักษะการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้สามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนเอกชน

Abstract

This research aimed to (1) examine the level of entrepreneurial leadership of school administrators as perceived by teachers in private schools, and (2) explore guidelines for developing entrepreneurial leadership of school administrators. This study employed a mixed-methods research design. The sample consisted of 353 teachers from private schools under the Office of the Provincial Education of Samut Prakan. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table, and stratified and simple random sampling techniques were applied. The research instruments included a five-point rating scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.986 and a structured interview. Data collection was conducted through questionnaire distribution and in-depth interviews. Quantitative data were analyzed using frequency, mean, and standard deviation, while qualitative data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that (1) the overall level of entrepreneurial leadership of school administrators was at a high level ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.67), and all dimensions were also rated at a high level. The highest mean score was found in proactive leadership, followed by vision, innovation, and self-confidence, while creativity and risk-taking showed relatively lower mean scores; and (2) the development guidelines emphasized enhancing creative thinking, developing a shared vision, and strengthening risk management skills in order to enable effective school administration in the 21st century.

Keywords: Entrepreneurial Leadership, School Administrators, Private Schools

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และขับเคลื่อนประเทศให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเต็มไปด้วยความท้าทายด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ได้เน้นย้ำถึงการพัฒนาศักยภาพของคน โดยเฉพาะการส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อสร้างนวัตกรรมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) ส่งผลให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับบทบาทและรูปแบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าว อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษายังขาดทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ การแสวงหาโอกาส และการบริหารความเสี่ยง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ (Hodgetts & Kuratko, 1998; Smith, 2016) ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในบริบทของโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ สถานศึกษาต้องเผชิญกับการแข่งขันทางการศึกษา สภาวะเศรษฐกิจ และความคาดหวังของผู้ปกครองที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการเพื่อสามารถขับเคลื่อนองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2567) ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีความสำคัญในการวิเคราะห์ระดับและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (Sánchez et al., 2017)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการเป็นแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างภาวะผู้นำและความเป็นผู้ประกอบการ โดยมุ่งเน้นการสร้างสรรคนวัตกรรม การแสวงหาโอกาส และการยอมรับความเสี่ยง Richard M. Hodgetts และ Donald F. Kuratko (1998) ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และพัฒนาโอกาสใหม่ ๆ ขณะที่ Bradley S. Smith (2016) กล่าวว่า ผู้นำเชิงผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการปรับตัวและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการมีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เนื่องจากช่วยให้องค์กรสามารถแข่งขันและอยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนสูง โดย JC Sánchez และคณะ (2017) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับการสร้างนวัตกรรมและประสิทธิภาพขององค์กร

2. องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การเผชิญความเสี่ยง การมีวิสัยทัศน์ การสร้างนวัตกรรม การคิดสร้างสรรค์ ความมั่นใจในตนเอง และการทำงานเชิงรุก ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. บริบทของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลและส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาทางเลือกและรองรับความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนเอกชนต้องเผชิญกับการแข่งขัน

และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการในการบริหารจัดการ

สรุป ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการเป็นแนวคิดสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนองค์กรในยุคปัจจุบัน โดยอาศัยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเชิงรุก ความมั่นใจในตนเอง และการเผชิญความเสี่ยง ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ” เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4,314 คน จาก 96 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 353 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติด้านภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

(1) แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ และระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา ครอบคลุม 6 ด้าน รวม 60 ข้อ (2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและสร้างเครื่องมือ จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 เครื่องมือได้ผ่านการทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธี Cronbach's Alpha ได้ค่าเท่ากับ 0.986

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากสถาบันเพื่อขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษา จากนั้นแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง และติดตามการตอบกลับ โดยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 353 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาตามวันและเวลาที่กำหนด โดยใช้การบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบความเรียงประกอบผลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ IOC และ Cronbach's Alpha

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 75.40 มีอายุระหว่าง 25-29 ปี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 47.30 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 76.50 มี

ประสบการณ์ในการทำงาน 6–15 ปี จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00

2. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87, S.D.=0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการทำงานเชิงรุก ($\bar{X}=3.93, S.D.=0.89$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างนวัตกรรม และด้านการมีความมั่นใจในตนเอง ($\bar{X}=3.90, S.D.=0.82, 0.83$ และ 0.81 ตามลำดับ) ส่วนด้านการคิดแบบสร้างสรรค์ ($=3.80, S.D.=0.79$) และด้านการเผชิญความเสี่ยง ($=3.77, S.D.=0.84$) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านโดยละเอียด พบว่า

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการเผชิญความเสี่ยง	3.77	0.84	มาก
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.90	0.82	มาก
3. ด้านการสร้างนวัตกรรม	3.90	0.83	มาก
4. ด้านการคิดแบบสร้างสรรค์	3.80	0.79	มาก
5. ด้านการมีความมั่นใจในตนเอง	3.90	0.81	มาก
6. ด้านการทำงานเชิงรุก	3.93	0.89	มาก
รวม	3.87	0.67	มาก

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

1. ด้านการคิดสร้างสรรค์

ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการบริหารที่เน้นนวัตกรรม ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่

2. ด้านการมีวิสัยทัศน์

ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ในการพัฒนาองค์กร และส่งเสริมแรงจูงใจผ่านการยกย่องและการมีส่วนร่วม

3. ด้านการเผชิญความเสี่ยง

ควรสร้างความตระหนักรู้ด้านการบริหารความเสี่ยง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการตัดสินใจ และพัฒนาทักษะการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตัดสินใจ

สรุป แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นการพัฒนาผู้บริหารอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์ วิสัยทัศน์ และการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

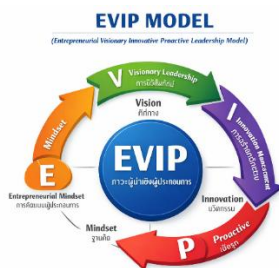
ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาการศึกษาเอกชนที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและการส่งเสริมนวัตกรรมทางการศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะการบริหารให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hodgetts และ Kuratko (1998) ที่กล่าวว่า ผู้นำเชิงผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ รวมถึงสอดคล้องกับ Smith (2016) ที่ชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการปรับตัวและการสร้างนวัตกรรมเป็นคุณลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมั่นใจในตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจและสามารถขับเคลื่อนองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Surie และ Ashley (2008) ที่ระบุว่าความมั่นใจในตนเองและการ

ตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการที่ยั่งยืน ในขณะที่ด้านการคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แม้ว่าจะคงอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติม โดยเฉพาะในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Cai et al. (2018) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากร และการส่งเสริมความเชื่อมั่นในความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร นอกจากนี้ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ การส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และการพัฒนาทักษะการบริหารความเสี่ยง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sánchez et al. (2017) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับการสร้างนวัตกรรมและประสิทธิภาพขององค์กร โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันและความไม่แน่นอนสูง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญจักรวาล รอดบารอ และคณะ (2565) ที่พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การสร้างนวัตกรรม และการทำงานเชิงรุก เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์กรทางการศึกษา รวมถึงสอดคล้องกับปิยะพร ชัยศักดิ์ (2567) ที่เสนอว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการควรเน้นการมีส่วนร่วม การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์

สรุป ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาทักษะสำคัญ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์ และการบริหารความเสี่ยง ควบคู่กับการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการมีส่วนร่วมและนวัตกรรม จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำเสนอในรูปแบบโมเดล ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ประกอบของโมเดล

โมเดล EVIP ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ E – Entrepreneurial Mindset (การคิดแบบผู้ประกอบการ) เน้นความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การแสวงหาโอกาส และการกล้ารับความเสี่ยงอย่างมีระบบ V – Visionary Leadership (การมีวิสัยทัศน์) มุ่งกำหนดทิศทางองค์กรอย่างชัดเจน สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ และสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากร I – Innovation Management (การสร้างนวัตกรรม) เน้นการพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร P – Proactive Leadership (การทำงานเชิงรุก) มุ่งเน้นการคาดการณ์ปัญหา การตัดสินใจเชิงรุก และการขับเคลื่อนองค์กรอย่างต่อเนื่อง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ เปรียบเทียบ และหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ ด้านความมั่นใจในตนเอง ด้านการสร้าง

นวัตกรรม และด้านการงานเชิงรุก ขณะที่ด้านการคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด นอกจากนี้ แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การสนับสนุนนวัตกรรม และการพัฒนาทักษะการบริหารความเสี่ยง **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และสนับสนุนการทำงานเชิงรุก 3. ควรพัฒนาทักษะการบริหารความเสี่ยงและการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา 2. ควรพัฒนารูปแบบหรือโมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 3. ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังพื้นที่หรือประเภทสถานศึกษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- บุญจักรวาล รอดบำเรอ และคณะ. (2565). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 15(2), 45–60.
- ปิยะพร ชัยศักดิ์. (2567). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุบลราชธานี. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุกัญญา สายลวด และคณะ. (2564). ความคิดสร้างสรรค์กับการพัฒนาองค์กรทางการศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 12(1), 78–90.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2567). *แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566–2570*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.).

- Cai, W., Lysova, E. I., Khapova, S. N., & Bossink, B. A. G. (2018). Entrepreneurial leadership and employee creativity: The role of creative self-efficacy and team creativity efficacy. *Journal of Management*, 44(2), 1–25.
- Hodgetts, R. M., & Kuratko, D. F. (1998). *Effective small business management*. Orlando, FL: Harcourt Brace College Publishers.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Sánchez, J. C., Ward, A., Hernández, B., & Florez, J. L. (2017). Entrepreneurial leadership and organizational performance: A study of innovation and competitiveness. *Journal of Business Research*, 70, 1–10.
- Smith, B. S. (2016). Entrepreneurial leadership: Theory and practice. *Journal of Leadership Studies*, 10(2), 45–58.
- Surie, G., & Ashley, A. (2008). Integrating pragmatism and ethics in entrepreneurial leadership for sustainable value creation. *Journal of Business Ethics*, 81(1), 235–246.